25 424 Geestelijke gezondheidszorg

Nr. 821 Brief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Justitie en Veiligheid, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2026

Je hoeft de krant maar open te slaan of met enige regelmaat TV te kijken en het gaat over mensen met verward of onbegrepen gedrag. Gedrag dat de meesten van ons niet goed kunnen plaatsen en soms maar moeilijk kunnen ‘verstaan’. Of het gaat over rapporten die laten zien dat de nood van veel mensen in ons land hoog is, dat er veel mensen tussen wal en schip vallen en dat dit niet zo één-twee-drie op te lossen is.

We horen de roep van gemeenten, van organisaties zoals de GGZ, politie en woningcorporaties en van hun professionals, die met hun voeten in de klei staan. Het is erg dat in ons welvarende land zoveel mensen in nood zijn. En het is erg dat we dit niet snel kunnen oplossen. Voor de mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben en voor hun naasten. Voor mensen in wijken waar de leefbaarheid onder druk staat en het niet meer aan kunnen. Het doordringt ons allen van de noodzaak om er gezamenlijk de schouders onder te zetten. Makkelijke oplossingen liggen niet voor het oprapen. De oplossingen vragen heel veel samenwerking en ook bestuurlijke moed. Deze oplossingen vragen om aanpassingen van stelsels, en beter beleid dat de benodigde samenwerking faciliteert met betere randvoorwaarden. Dat heeft tijd nodig.

Ondertussen gaat er – gelukkig – ook veel goed, op heel veel plekken in ons land. We hebben enorme waardering voor iedereen die op haar of zijn plek met collega’s in de eigen organisatie en met partnerorganisaties probeert het goede te doen voor mensen met verward of onbegrepen gedrag. We hebben enorme waardering voor deze werkers-in-het-veld, omdat we weten en zien dat hun werk ongelooflijk veel aandacht, doorzettingsvermogen en geduld vraagt. We moeten en kunnen de praktijk benutten als vindplaats voor het antwoord op de vraag hoe wij de aanpak van deze problematiek kunnen versterken. En daarbij bezien wat dat concreet vraagt aan landelijk beleid en randvoorwaarden.

Wij hebben vier prioritaire actielijnen die we in samenhang inhoudelijk uitwerken. Met bijbehorende acties die het werk van de professionals eenvoudiger zal maken. In het commissiedebat van 9 april jl. hebben wij toegezegd uw Kamer rond de zomer een update te geven. Dat doen wij met deze brief.

Uitvoeringsagenda: routekaart voor de gezamenlijke aanpak

De afgelopen periode hebben wij geïnvesteerd in de verbinding met de vele organisaties die bij de aanpak betrokken zijn. Langs de lijnen van de prioritaire opgaven uit de Kamerbrief van 11 december 2025[1] hebben wij onze inzichten met betrekking tot de problematiek en mogelijke oplossingsrichtingen de afgelopen maanden verdiept en aangescherpt. Dit hebben we gedaan met ervaringsdeskundigen, professionals en bestuurders van gemeenten, zorgaanbieders, corporaties en politie. In verbinding met de stuurgroep Zorg en

[1] Kamerstuk 25 424, Nr. 772.

Veiligheid, aan praktijktafels en in een breed bestuurlijk overleg begin juli jl. van ons als bewindspersonen met de VNG en het veld. Wij ervaren brede steun op de koers om in nauw overleg met elkaar procesregie te nemen en acties gericht op de korte termijn te faciliteren.

Diverse bestuurders uit gemeenten, de zorgsector, woningcorporaties, politie, ervaringsdeskundigen en de zorg- en veiligheidshuizen en departementen hebben recent een initiatiefgroep[2] gevormd. Deze initiatiefgroep wil werk maken van acties die op korte termijn, vooruitlopend op een duurzame versterking van de aanpak, al mogelijk zijn. Wij zijn deze groep bestuurders erkentelijk voor hun initiatief. Het is van belang binnen de huidige kaders te doen wat nu al meer en beter kan. Tegelijkertijd delen wij de roep van gemeenten en andere organisaties om parallel aan de korte termijn inzet toe te werken naar een duurzame versterking van de aanpak, de daarvoor benodigde samenwerking en randvoorwaarden, inclusief waar nodig en mogelijk aanpassingen in landelijk beleid.

Samengevat spreken partijen uit in gezamenlijkheid, intensief en interactief, verantwoordelijkheid te willen nemen voor de gedeelde ambitie op de prioriteiten. Op korte termijn zullen wij in nauwe afstemming met de VNG deze bereidheid doorvertalen naar samenwerkingsafspraken en concrete acties en daar ook de (gezamenlijke) sturing op inrichten.

Rijk en gemeenten werken via het interdepartementale programma ‘Brede aanpak voor personen met verward of onbegrepen gedrag’ met het veld toe naar een zogeheten Uitvoeringsagenda, de routekaart voor de gezamenlijke aanpak. Het doel is om die in het eerste kwartaal van 2027 te kunnen presenteren. Als bewindspersonen hebben wij hier een gedeelde verantwoordelijkheid in. In de Uitvoeringsagenda zal het kabinet duidelijkheid geven over waar en hoe zij regie pakt om te komen tot een duurzame versterking van de aanpak op de langere termijn. Onder andere door een heldere rol- en verantwoordelijkheidsverdeling af te spreken en daar ook de randvoorwaarden op in te richten. Zo werken we toe naar noodzakelijke aanpassingen in het stelsel en beleid. Ook maken we afspraken over welke zaken nog verkenning behoeven en wat daarvoor nodig is. De aanbevelingen van de parlementaire verkenning, de aanbevelingen uit verschillende (inspectie)rapporten, onderzoeken en adviezen, zoals het onderzoek van de Nederlandse ggz ‘Blijvend Nabij’[3], het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) ‘Kunnen doen wat nodig is[4] en de deel-evaluatie ‘Van regionale vernieuwing naar landelijke voorwaarden ’van het kennisconsortium BE-grip over het Actieprogramma Grip op Onbegrip[5] worden hierbij betrokken.
Het jaar 2027 zal in het teken staan van de kortere termijn acties en het verder uitwerken en inrichten van de afspraken in de Uitvoeringsagenda, met als streven vanaf 2028 te gaan werken langs de lijnen van de duurzame aanpak. Tot in ieder geval 2029 zal het interdepartementale programma, onder procesregie van de minister van BZK, actief zijn om dit te faciliteren.

Korte termijn acties: aan de slag

---

[2] Nederlandse ggz, Aedes, Landelijke vereniging zorg- en veiligheidshuizen, Leger des Heils, MIND, en Politie.
[3] Nederlandse ggz, *Blijvend nabij* (Amersfoort, 12 augustus 2026).
[4] Kamerstuk 34 477, nr. 93.
[5] Eindrapportage BE-grip: *Van regionale vernieuwing naar landelijke voorwaarden,* Erasmus (25 september 2026).

Het lid Struijs heeft ons als bewindspersonen gevraagd om met een ‘eerlijke brief’ te komen. Mede in reactie daarop: daar waar domeinoverstijgende maatregelen aanpassingen in het stelsel en in landelijk beleid zullen vragen, zal dit tijd kosten. Het oplossen van het niet goed op elkaar aansluiten van wettelijke kaders en financiële arrangementen vraagt een zorgvuldige verkenning, uitwerking en implementatie. We zijn voor de duurzame versterking van de aanpak met elkaar op zoek naar wat buiten echt werkt en wat daarvoor nodig is.

Gelet op de urgentie van de problematiek en de opbrengsten van de gesprekken met gemeenten en andere betrokken organisaties gaan we parallel aan de slag met maatregelen die ook op kortere termijn het verschil kunnen maken. Op dit moment wordt in gezamenlijke verantwoordelijkheid met de (eerdergenoemde) initiatiefgroep uitwerking en uitvoering gegeven aan de volgende acties in 2026 en 2027:

- Samen met bestuurders van gemeenten, ggz, woningcorporaties, zorgkantoren en verzekeraars gaan we op regionaal niveau aan de slag om, ieder vanuit zijn eigen rol, in gezamenlijkheid te komen tot extra woon(zorg)plekken voor mensen met de meest urgente problematiek in de betreffende regio, in de eerste plaats de circa 400 mensen die zijn geïncorporeerd in de levensloopaanpak.[6] Dit zijn mensen met een hoog veiligheidsrisico. We gaan vanuit het kabinet de inzet vanuit de regio waar nodig en mogelijk actief en gericht ondersteunen. Wij hebben de regio’s nodig om op korte termijn betekenisvolle stappen te kunnen zetten in het creëren van meer plekken en roepen de bestuurders dan ook op om met elkaar een plan te maken en dit tot uitvoering te brengen. We zijn momenteel samen met de VNG in gesprek met de initiatiefgroep en regio’s hoe die ondersteuning eruit kan zien.
- Wij zullen zowel landelijk als met een aantal regio’s initiatieven die tot meer woon(zorg)plekken leiden ondersteunen en zo nodig en mogelijk van benodigde randvoorwaarden voorzien. Het gaat om initiatieven gericht op passende plekken voor mensen met hoge urgentie (denk aan adempauzeplekken, Skaeve Huse en zogeheten Beschermd Wonen+ voorzieningen).
- De Taskforce Gegevensdeling[7] zal de huidige uitvoeringspraktijk gaan ondersteunen bij het handelen binnen de huidige kaders. Zij zet onder andere in op praktische ondersteuning aan netwerkorganisaties, professionals, juristen en bestuurders, door duidelijkheid te geven over de mogelijkheden van samenwerking, het versterken van vakmanschap en het bieden van duiding bij complexe casuïstiek. De Taskforce zal bij een aantal praktijktafels en pilots tevens in kaart brengen of en waar de huidige (wettelijke) kaders of andere richtlijnen de benodigde samenwerking van gemeenten en organisaties onvoldoende ondersteunen.
- Het Rijk heeft een bedrag van €8 miljoen beschikbaar gesteld voor het Actieprogramma Grip op Onbegrip van ZonMw, om dit te continueren tot en met eind december 2027. Zo is er meer tijd om de kennis en werkzame interventies uit deze projecten een plek te geven lokaal of landelijk.
- De werkzame interventies en lessen uit het Actieprogramma Grip op Onbegrip worden in kaart gebracht en in een handzaam document

[6] De Levensloopaanpak is een samenwerking tussen alle betrokken uitvoeringsorganisaties bij een casus. Doel van de aanpak is om de doelgroep van personen met verward of onbegrepen gedrag en een hoog veiligheidsrisico beter te helpen door continuïteit van zorg te bieden en betere aansluiting tussen de verschillende domeinen te faciliteren.

[7] Kamerstuk 36 800-VI, nr. 2

samengebracht ten behoeve van de duurzame aanpak en zodat de regio hiervan kan profiteren.
- Het kabinet zorgt ervoor dat de schaarse capaciteit van de ggz meer wordt ingezet voor de mensen met ernstige psychische problematiek en complexe zorgvragen. Het kan niet zo zijn dat juist voor deze doelgroep lange wachtlijsten bestaan. Het kabinet heeft recent een toekomstbrief[8] over mentale gezondheid en ggz aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze brief is daarmee tevens een reactie op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Mentale gezondheid en ggz 'Uit Balans' (2025).

Stand van zaken en acties per prioriteit: de route naar duurzame versterking van de aanpak

Per prioriteit gaan wij hieronder in op het huidige beeld en welke acties wij nemen of voornemens zijn. Deze acties zijn de opmaat naar (nadere concretisering in) de Uitvoeringsagenda. Bij de afzonderlijke prioriteiten treft u aan welke acties wij zullen ondernemen.

Prioriteit 1:
Meer woningen, passende woon(zorg)vormen en verbeteren doorstroom

Wat we zien:
- De keten van passende woon(zorg)voorzieningen, van bedden, opvang en diverse vormen van structurele huisvesting, loopt vast. Onderzoek laat zien dat mensen niet altijd op de juiste plek verblijven. Zo is een passende woning onvoldoende als de benodigde begeleiding, behandeling of ondersteuning niet beschikbaar of niet goed georganiseerd is, en andersom. Daarnaast is er ook sprake van het NIMBY-effect bij het vinden van locaties en is de groep mensen die onder de levensloopaanpak valt ook geen makkelijke doelgroep. Het vraagt maatwerk.
- Mensen verblijven daardoor soms te lang in een niet-passende woon- of zorgsituatie. Dit kan leiden tot dakloosheid, terugval, escalatie, zwaardere zorg, overlast of het vastlopen van doorstroming tussen voorzieningen. Het is van belang om op zeer korte termijn meer woon(zorg)plekken te realiseren voor de mensen met de meest ernstige problematiek en regie te nemen op het oplossen van dit vraagstuk.
- Eerste onderzoeken, zoals dat van Companen[9] en van Zorgverzekeraars Nederland[10], geven een indicatief beeld van de huisvestingsopgave voor mensen met psychische problematiek, inclusief doorvertaling naar de benodigde doorstroom naar en benodigde capaciteit van prikkelarme woonvoorzieningen zoals Skaeve Huse, Beschermd Wonen Plus en 24/7-beschikbare regionale opvangplekken. Voor ongeveer 400 mensen die onder de levensloopaanpak zijn gebracht, is momenteel geen passende plek beschikbaar.
- Er zijn verschillende woon(zorg)concepten in ontwikkeling die als inspirerend voorbeeld kunnen dienen. In Poortugaal is een Beschermd Wonen Plus (BW+) in ontwikkeling, waar drie zorgaanbieders samenwerken aan de realisatie van woon(zorg)plekken voor cliënten met multiproblematiek. Ook op andere plekken in het land zijn er verkennende gesprekken over BW+ initiatieven. Zo

[8] Kamerstuk 25 424, nr. 820. 'Toekomstbrief mentale gezondheid en ggz' (2 okt 2026)
[9] Huisvestingsopgave ten behoeve van mensen met een psychische kwetsbaarheid, Companen (mei 2026).
[10] Onderzoek Woonzorgbehoefte Wlz-levensloopcliënten, Zorgverzekeraars Nederland (juli 2026).

loopt er een verkenning van het Leger des Heils naar adempauzeplekken op een aantal locaties, waaronder de regio Oost.

- Het hebben van 24/7 beschikbare regionale opvang plekken levert een waardevolle bijdrage in de aanpak voor mensen met verward of onbegrepen gedrag, zoals ook onderdeel van de aanbeveling van de parlementaire verkenning verward of onbegrepen gedrag en de motie Van der Plas[11]. Uit een inventarisatie blijkt dat er door gemeenten en aanbieders voor deze opvangplekken uiteenlopende benamingen worden gehanteerd, zoals time-out voorziening, adempauzeplek en respijtvoorziening. Om partijen te ondersteunen bij de realisatie van deze initiatieven worden de werkzame elementen en lessen in kaart gebracht. Dit zal mede input zijn voor de nadere uitwerking van prioriteit 3.

Wat we (gaan) doen:
We hebben een palet aan acties (zie hieronder) waarmee we op korte termijn vanuit landelijke regie een bijdrage gaan leveren om in de regio's het aantal woon(zorg)plekken versneld te laten toenemen. Deze acties komen voort uit de ervaringen die wij hebben opgehaald in de regio, onder andere bij de G40-gemeenten.
Samen met bestuurders van gemeenten, ggz, woningcorporaties, zorgkantoren en verzekeraars gaan we op regionaal niveau aan de slag om, ieder vanuit hun eigen rol, in gezamenlijkheid tot extra woon(zorg)plekken te komen voor mensen met de meest urgente problematiek in de betreffende regio, in de eerste plaats de circa 400 mensen die zijn geïncorporeerd in de levensloopaanpak.[12] Dit zijn mensen met een hoog veiligheidsrisico. We gaan vanuit het kabinet de inzet vanuit de regio waar nodig en mogelijk, actief en gericht ondersteunen. Wij hebben de regio's nodig om op korte termijn betekenisvolle stappen te kunnen zetten in het creëren van meer plekken en roepen de bestuurders dan ook op om met elkaar een plan te maken en dit tot uitvoering te brengen. Meer concreet:

- We maken een verdiepingsslag met de regio's op de hierboven genoemde kwantitatieve inventarisatie en halen op welke initiatieven er nu zijn en wat nog aanvullend nodig is om tot de benodigde plekken te komen. Wij bieden ondersteuning aan en vragen de burgemeesters om samen met ons een actieve rol te nemen.
- Met de landelijke bestuurders (uit de initiatiefgroep) en de VNG maken we afspraken hoe wij de lokale/regionale bestuurders gaan ondersteunen bij de realisatie van die plekken. Rugdekking en samenwerking op landelijk niveau kan regionale resultaten bevorderen. Wij zullen op landelijk niveau nabij zijn, openstaan voor randvoorwaarden die de regio's nodig hebben en die waar nodig en mogelijk bieden. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de ondersteuningsstructuren en expertise die er al zijn. We kijken wat nodig is om in de regio de analyse, planvorming en uitvoering van de grond te krijgen, inclusief ondersteuning voor gesprekken om lokaal om te gaan met het zogeheten 'NIMBY-effect'.
- De inzet is om met een aantal gemeenten een pilot te starten voor woon(zorg)voorzieningen, specifiek voor mensen met verward of onbegrepen gedrag met een veiligheidsrisico. Hiermee geven we invulling aan de motie

[11] Kamerstuk 25 424, nr. 808.
[12] De Levensloopaanpak is een samenwerking tussen alle betrokken uitvoeringsorganisaties bij een casus. Doel van de aanpak is om de doelgroep van personen met verward of onbegrepen gedrag en een hoog veiligheidsrisico beter te helpen door continuïteit van zorg te bieden en betere aansluiting tussen de verschillende domeinen te faciliteren.

van de leden Mathlouti en Coenradie over concrete doelen stellen voor het aantal te realiseren woon(zorg)plekken[13]. Bijvoorbeeld het initiatief in Oost-Nederland om ‘adempauzeplekken’ te gaan creëren samen met het Leger des Heils, ook om daarvan te leren voor de overige regio’s. Via het Actieprogramma Grip op Onbegrip worden ook projecten met time-out voorzieningen financieel ondersteund.

- In het actieplan Versnelling Woningbouw[14] geeft het kabinet aandacht aan de huisvesting van personen met bijzondere zorgbehoefte, waaronder personen met verward en onbegrepen gedrag. Het kabinet brengt allereerst de realisatieopgave voor deze aandachtsgroep in beeld. Het kabinet vraagt vervolgens in bestuurlijke overleggen met medeoverheden specifiek aandacht voor deze opgave, met als doel opname in de volkshuisvestingsprogramma’s, net zoals voor de andere aandachtsgroepen die een bijzonder woningtype nodig hebben. Tevens verkent het kabinet of ondersteuning voor deze aandachtsgroep nodig en mogelijk is, bijvoorbeeld via de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Doel is om te komen tot voldoende passende locatiecapaciteit voor Skaeve Huse en andere woningen voor mensen met een bijzondere zorgbehoefte.
- Gemeenten zijn nu aan de slag met de volkshuisvestingsprogramma’s, op basis van de op 1 juli 2026 inwerking getreden Wet versterking regie volkshuisvesting. Dit is een belangrijke bouwsteen voor het duurzaam in kaart brengen van de huisvestingsvraag van (o.a.) personen met verward of onbegrepen gedrag en het maken van afspraken over de realisatie daarvan. Gemeenten worden hiermee verplicht om inzicht te geven in aantallen en opgave voor aandachtsgroepen en om hierover regionale afspraken te maken. Dit gaat onder andere om (dreigend) dak- en thuisloze mensen, dakloze gezinnen met minderjarige kinderen, mensen die uitstromen uit beschermd wonen, mensen die een ggz-kliniek verlaten, mensen die de vrouwenopvang verlaten, mensen die jeugdzorg met verblijf verlaten en mensen die uitstromen uit de forensische zorg (detentie). Hiermee geven wij op termijn invulling aan de motie van het lid Van Dijk over het in kaart brengen van de benodigde capaciteit aan passende woonzorgvoorzieningen voor de doelgroep verward of onbegrepen gedrag[15].
- Gemeenten hebben in de Wet versterking regie volkshuisvesting de ruimte om naast de ‘wettelijke urgenten’ ook andere groepen met urgentie te betrekken, zoals personen met psychische problematiek[16]. Gemeenten kunnen in de huisvestingsverordening deze personen zelf toevoegen als zogeheten urgentiecategorie, zodat deze mensen met voorrang kunnen worden gehuisvest. En het kabinet roept gemeente bij dezen op om dat ook te doen. Wij zijn in overleg met gemeenten en regio’s om lokale verordeningen

---

[13] Kamerstuk 25 424, nr. 810.
[14] Bijlage bij Kamerstuk 32 847, nr. 1504.

[16] Op 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking getreden. Hiermee worden gemeenten verplicht om in hun volkshuisvestingsprogramma inzicht te geven in de huisvestingsopgave voor aandachtsgroepen en hierover regionale afspraken te maken. Tot deze aandachtsgroepen behoren onder andere: (dreigend) dak- en thuisloze mensen; dakloze gezinnen met minderjarige kinderen; mensen die uitstromen uit beschermd wonen; mensen die een ggz-kliniek verlaten; mensen die de vrouwenopvang verlaten; mensen die jeugdzorg met verblijf verlaten; mensen die uitstromen uit de forensische zorg (detentie).
Deze aandachtgroepen samen omvat het merendeel van de personen met verward of onbegrepen gedrag. Personen met verward of onbegrepen gedrag zijn niet expliciet als aandachtsgroep in de Wet opgenomen.

aan te passen zodat de huisvestingsopgave voor personen met verward of onbegrepen gedrag expliciet betrokken wordt.

- We verkennen met de Nederlandse ggz en Aedes welke mogelijkheden er zijn om terreinen van ggz- en andere zorginstellingen te benutten voor passende woonvormen. Hierbij kan het gaan om prikkelarme en beschutte woonvormen, maar ook om reguliere woningen waarbij zorg en ondersteuning dichtbij beschikbaar zijn. De bereidheid van zorginstellingen om hun terreinen hiervoor te benutten biedt kansen om verschillende woon- en zorgvormen beter met elkaar te verbinden. We brengen de mogelijkheden hiervoor verder in kaart en informeren uw Kamer hierover in een volgende voortgangsrapportage. Daarmee geven wij invulling aan de motie van het lid Straatman[17] om Skaeve Huse te realiseren op terreinen van zorginstellingen en wordt een belangrijke stap gezet in het benutten van de beschikbare ruimte op zorgterreinen voor passende huisvesting.
- We werken aan een ondersteuningspakket voor gemeenten, woningcorporaties en zorgpartijen voor de realisatie van Skaeve Huse. We vragen Platform31 en RVO om samen met Valente, Aedes en de Nederlandse ggz hiermee aan de slag te gaan. Deze woonvorm is een concept dat voor een aantal personen met verward of onbegrepen gedrag een goede (soms tijdelijk en soms structurele) woonvorm biedt. Bij de realisatie hiervan loopt men tegen veel belemmeringen aan, zoals ook blijkt uit de position papers die de partijen aan uw Kamer hebben gestuurd t.b.v. de technische briefing op 11 juni van dit jaar. Hierbij kan het gaan om prikkelarme en beschutte woonvormen, maar ook om reguliere woningen waarbij zorg en ondersteuning dichtbij beschikbaar zijn.
- De Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen en de Realisatiestimulans zijn beschikbaar; gemeenten kunnen hier aanvullende financiële ondersteuning ontvangen voor de huisvesting van aandachtsgroepen en elke gerealiseerde betaalbare woning. Deze middelen zijn als stimulans en aanvulling op de reguliere investeringen in huisvesting en zorg- en ondersteuning.
- Daarnaast dragen andere beleidsinterventies bij aan de toegankelijkheid van zorg voor mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA) te verbeteren. Denk hierbij aan de Werkagenda aansluiting forensische en reguliere zorg[18], het actieplan Passende zorg voor dakloze mensen met een Wlz-indicatie, uitwerking van de afspraken van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), zoals het schrappen van exclusiecriteria bij ggz-aanbieders en de verkenning voor budgetbekostiging voor High en Intensive Care (HIC) en Intensieve Home Treatment (IHT).

Prioriteit 2:
Heldere kaders en minder handelingsverlegenheid bij gegevensdeling

Wat we zien:

- Zorgprofessionals, waaronder huisartsen en medewerkers van crisisdiensten zijn huiverig informatie te delen, uit angst voor overtreding van de AVG of tuchtrecht. Zoals de OVV[19] stelt, wordt momenteel onvoldoende gebruikgemaakt van de mogelijkheden die er zijn voor samenwerking tussen

[17] Kamerstuk 25 424, nr. 809.
[18] Kamerstuk 33 628, nr. 112.
[19] En ook de verschillende inspectierapporten zoals ‘Klem in het systeem’ (Kamerstuk 34 477, nr. 93).

domeinen, het delen van informatie en financieringsopties, terwijl daar in de praktijk meer ruimte voor zou zijn[20].

- Zorg- en hulpverleners (ver)kennen nog onvoldoende de mogelijkheden en ruimte die het beroepsgeheim biedt voor het delen van informatie in het belang van patiënt en cliënt. Zij moeten rekening houden met verschillende en niet altijd goed verenigbare belangen en waarden, zoals het recht op goede zorg, de zelfbeschikking, de naleving van het beroepsgeheim en de veiligheid van de persoon en die van naasten en zorgverleners. Dat maakt dat hun handelen vooral wordt geleid door regelgevende kaders. Daarmee is er sprake van systeemfragmentatie en een gebrek aan een integraal beeld. Informatie over één persoon is versnipperd over talloze instellingen en systemen die niet op elkaar zijn aangesloten en verschillen in eigen professionele overtuigingen. De in situaties noodzakelijke samenwerking in de keten in het belang van de persoon met verward of onbegrepen gedrag en zijn omgeving komt daardoor niet altijd tot stand.

Wat we (gaan) doen:

- De Taskforce Gegevensdeling[21] zal de huidige uitvoeringspraktijk gaan ondersteunen bij het handelen binnen de huidige kaders. Zij zet onder andere in op praktische ondersteuning aan netwerkorganisaties, professionals, juristen en bestuurders, door duidelijkheid te geven over de mogelijkheden van samenwerking, het versterken van vakmanschap en het bieden van duiding bij complexe casuïstiek. De Taskforce zal bij een aantal praktijktafels en pilots tevens in kaart brengen of en waar de huidige (wettelijke) kaders of andere richtlijnen de benodigde samenwerking van gemeenten en organisaties onvoldoende ondersteunen.
- Wij werken aan een gezamenlijk begrippen- en afwegingskader rondom ‘gevaar’ en ‘ernstig nadeel’, zodat professionals dezelfde taal en vertrekpunten hanteren bij het duiden van situaties.
- Wij werken aan een gezamenlijk overzicht over de mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zodat professionals meer helderheid hebben bij het duiden van situaties. Hiermee geven we invulling aan motie Mathlouti, om tot een duidelijk en concreet handelingskader te komen[22]. Versnippering of tegenstrijdigheid in wet- en regelgeving die professionals en organisaties nu weerhouden om te doen wat nodig is, willen wij verminderen door meer vanuit het brede perspectief van zorg en veiligheid bij personen met verward of onbegrepen gedrag met de betrokken partijen naar deze kaders te kijken. De hierboven genoemde Taskforce faciliteert dit.
- Momenteel worden de consultatiereacties en het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens van het wetsvoorstel ’Expliciete grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens door toegelaten instellingen in verband met het welzijn van bewoners, de leefbaarheid en het huisvesten van woningzoekenden’ verwerkt. Dit wetsvoorstel regelt onder welke voorwaarden woningcorporaties bijzondere persoonsgegevens mogen verwerken. Dit geeft medewerkers van woningcorporaties meer duidelijkheid om signalen van verward of zorgwekkend gedrag op te volgen en waar nodig te melden bij organisaties voor zorg en ondersteuning, en geeft daarmee tevens invulling aan de motie-Six-Dijkstra[23].

---

[20] Onderzoeksraad voor Veiligheid, “*Kunnen doen wat nodig is. Passende zorg, ondersteuning en veiligheid voor ernstig psychisch kwetsbare personen en hun omgeving”.*

[21] Kamerstuk 36800-VI, nr. 2

[22] Kamerstuk 25 424, nr. 811.

[23] Kamerstuk 25 424, nr. 758.

- Zie het bij deze brief gevoegde wetgevingsoverzicht (bijlage 1) voor lopende trajecten die relevant zijn voor de mogelijkheden van gegevensdeling in situaties van onbegrepen gedrag.

Prioriteit 3:
Landelijke regie met lokale uitwerking

Wat we zien:
- Verantwoordelijkheden voor de zorg- en ondersteuning voor mensen met verward of onbegrepen gedrag zijn verspreid belegd bij afzonderlijke organisaties die vaak vanuit de kaders van hun eigen domein en/of beroepsopvattingen (en daarmee rolopvatting) handelen[24]. Samenhangende, afgestemde hulpverlening komt daardoor moeilijk tot stand.
- Gemeenten zijn vaak onvoldoende toegerust om lokaal regie te voeren, hebben die rol (en de daarbij behorende bevoegdheden en informatiepositie) nu ook niet expliciet. Het ontbreekt aan voorspelbare financiering en aan procesregie en doorzettingsmacht op lokaal en regionaal niveau[25]. Lokale aanpakken blijven hierdoor kwetsbaar en zijn afhankelijk van incidentele middelen of bestuurders en professionals die bereid zijn om buiten de gebaande paden te treden.
- Burgemeesters missen instrumentarium om in acute situaties tijdig tot een passende plek te komen, waarmee erger kan worden voorkomen.
- Er zijn veel verschillende aanpakken en samenwerkingsverbanden van waaruit wordt gewerkt aan de ondersteuning van de doelgroep. Het Rijk faciliteert de ondersteuning onder meer via het ZonMw Actieprogramma ‘Grip op Onbegrip (AGO)’. Dit programma loopt tot eind 2027. In opdracht van ZonMw zal BE-grip (landelijke begeleidings- en evaluatietraject door kennisconsortium) omstreeks het tijdstip van deze brief een deelevaluatie publiceren[26]. De inzichten hiervan betrekken we bij de invulling van de werkbare elementen. Vooruitlopend op het totale beeld geeft ZonMw een eerste beeld van elementen in de aanpak die werkzaam zijn:
  - Een stevige vroegsignalering en opvolging in de regio. Dit vraagt om een landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag en goede koppeling met lokale meldpunten en sterke outreachende ondersteuning en zorg waaronder stevige bemoeizorg in de wijk.
  - Duurzame domeinoverstijgende samenwerking, waaronder de inrichting van een integrale samenwerking tussen politie, GGD, GGZ en gemeente.
- De politie heeft een ronde langs de politie-eenheden uitgevoerd en best practices voor de aanpak opgehaald, zoals het voorstel voor 24/7 bereikbare en beschikbare regionaal geïntegreerde crisisinterventieteams. De best practices vanuit de politie voor een duurzame aanpak zullen we betrekken bij het voorstel voor de toekomstige inrichting van het landschap. De politie heeft zich voorgenomen de werkwijze voor de aanpak in situaties met verwarde of onbegrepen personen zoveel mogelijk te synchroniseren voor alle eenheden en aan te laten sluiten bij de ontwikkelingen vanuit ‘Veiligheid Voorop - Samen op in Acuut’. De Politie blijft zich ondertussen inzetten voor het verbeteren van de aanpak voor personen met verward of onbegrepen gedrag via de deelname aan en het delen van ervaringen in de initiatiefgroep en door deelname aan de lopende pilots op het gebied van zorg en veiligheid.

---

[24] Kamerstuk 34 477, nr. 93.
[25] Kamerstuk 25 424, nr. 706.
[26] Eindrapportage BE-grip, *Van regionale vernieuwing naar landelijke voorwaarden (*september 2026).

Wat we gaan doen:

- We nemen in de Uitvoeringsagenda een voorstel op voor de inrichting van het zorg-, ondersteunings- en veiligheidslandschap voor personen met verward of onbegrepen gedrag en de daarbij behorende randvoorwaarden (ook in landelijk beleid), alsmede een route om daar naartoe te werken. Daar waar dit systemische maatregelen vraagt, zal het meerdere jaren vragen om dit uit te werken en te implementeren. Gegeven de urgentie van de problematiek maken we in de Uitvoeringsagenda ook afspraken over acties voor de tussenliggende periode.
- Met gemeenten en betrokken organisaties van professionals stellen we, mede op basis van de uit AGO verkregen kennis en ervaring, vast welke werkzame elementen we minimaal structureel onderdeel van de aanpak van personen met verward of onbegrepen gedrag willen laten zijn. Hierin wordt meegenomen dat outreachende ondersteuning en zorg, waaronder bemoeizorg en passende woon(zorg)voorzieningen, ook buiten de grote steden regionaal beschikbaar moet zijn. We zijn al gestart met een traject met betrokken partijen om outreachende ondersteuning en zorg te versterken.
- We organiseren een lerend netwerk in de regio en regio-overstijgend waarbij kennis op continue basis met elkaar wordt gedeeld.
- Aanvullend onderzoeken we, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord ‘Aan de slag’ en toegelicht in de beantwoording van de Kamervragen van het lid Mutluer[27], of burgemeesters meer bevoegdheden en handelingsperspectieven nodig hebben om in positie gebracht te worden.
- Een duurzame aanpak vraagt om een integrale benadering. De moties Coenradie en Mathlouti[28], Van Dijk[29], Mathlouti en Mutluer[30] worden betrokken in de verdere uitwerking.
- Ook geven we opvolging aan de motie Van der Plas[31] om in een landelijke aanpak te borgen dat de voorzieningen crisisopvang en bemoeizorg en passende woonzorg ook buiten de grote steden regionaal beschikbaar zijn.

Prioriteit 4:
Betrouwbare en voorspelbare financiering

Wat we zien:

- De zorg, ondersteuning en bescherming (van de personen zelf én en hun omgeving) worden gefinancierd op basis van verschillende regelingen en daarmee vanuit verschillende financiële kaders. Het ontbreekt echter veelal aan mogelijkheden om de financiële stromen uit deze kaders bij elkaar te brengen om de benodigde gezamenlijke, meer integrale aanpak structureel te borgen. Dat is een belangrijk knelpunt bij het ondersteunen van mensen met een samengestelde, domeinoverstijgende problematiek. Bovendien zijn de huidige financiële middelen vaak incidenteel van aard en is sprake van een veelheid aan tijdelijke subsidies. Dit beperkt de mogelijkheden van gemeenten en andere betrokken partijen om in de praktijk gezamenlijk passende zorg- en ondersteuning op meer continue basis voor deze groep personen in te richten.
- Significant heeft in opdracht van het Rijk, de VNG en de Zorg- en Veiligheidshuizen een scan gedaan naar de financiering en governance van de

[27] Aanhangsel handelingen II 2025/26, 1731; 2026D19763.
[28] Kamerstuk 25 424, nr. 815.
[29] Kamerstuk 25 424, nr. 813.
[30] Kamerstuk 25 424, nr. 812.
[31] Kamerstuk 25 424, nr. 807.

Zorg- en Veiligheidshuizen en daar een advies over uitgebracht. Dit advies treft u als bijlage bij deze brief aan.

Wat we gaan doen:

- We hebben besloten de al lopende regionale en lokale projecten via het programma AGO van ZonMw tot en met eind december 2027 te continueren, door middel van een (incidentele) subsidie vanuit het Rijk aan ZonMw. Zo is er meer tijd om de opgedane kennis en werkzame interventies uit deze projecten te benutten. ZonMw heeft hiervoor een subsidieoproep uitgezet; gemeenten (de hoofdaanvragers per veiligheidsregio) kunnen een aanvraag doen voor regionale projecten in 2027. Vanuit het Rijk is hiervoor een bedrag van €8 miljoen beschikbaar gesteld.
- Tijdens het gezamenlijk bouwen aan een versterkt zorg-, ondersteunings- en veiligheidslandschap (prioriteit 3) zullen wij aandacht hebben voor de continuïteit van regio's die nu via AGO-middelen uitvoering geven aan de versterking van de aanpak van de problematiek. Het actieprogramma AGO loopt namelijk eind 2027 af. Om die reden is het van belang om vroeg in 2027 uitsluitsel te geven over financiering aan regio's in 2028 en verder.
- We maken, eveneens vroeg in 2027, afspraken over de financiering van de basistaken van de zorg- en veiligheidshuizen vanaf 2028, en zullen hierbij het advies van Significant betrekken. Hierbij wordt de rol van de zorg- en veiligheidshuizen in het te ontwerpen duurzame zorg-, ondersteunings- en veiligheidslandschap betrokken.

Tenslotte

De uitwerking en uitvoering van de acties in deze brief en het verkrijgen van de benodigde inzichten voor maatregelen op de langere termijn vraagt een nauwe samenwerking van ons met bestuurders op landelijk niveau en verbinding met het regionale niveau. Hiermee zijn we een nieuwe koers ingeslagen waarbij we zowel op landelijk als lokaal niveau gerichter sturen op de aanpak van deze urgente maatschappelijke problematiek.

Zoals aan uw Kamer toegezegd volgt later dit jaar, voorafgaand aan het volgende commissiedebat verward of onbegrepen gedrag in december 2026, een update van de voortgangsrapportage over de opvolging van de aanbevelingen uit onder andere de parlementaire verkenning[32]. Daar waar relevant worden de aanbevelingen uiteraard betrokken bij de uitvoering van de prioritaire actielijnen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
P.E. Heerma

De minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
S.T.M. Hermans

De minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
E. Boekholt-O'Sullivan

[32] Kamerstuk 25 424, nr. 706.